AYDEDE

No. 91 — 25
Cumartesi 21 Temmuz 1946
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 28100 — Posta Kutusu: 516

SUDA NAKIŞLAR

Mek Parmak Terakki

Hasan Sakanın ikinci kabinesi bu teşekküle giren yeni ve genç Bakanlar sayesinde birincisine üstün görünüyor. Filvaki ortada henüz başarılmış bir iş yoktur; Lâkin iyi niyete, doğru görüşe ve bambaşka zihniyete delâlet eden bazı sözler, vaidler çoktur.

Şimdiye kadar iktidara gelmiş olanlar hem asık suratlı, hem de açıklamadan hâzetmiyen, bilhassa eskilerin hareket hattını tenkit cesaretini gösteremiyen, parti veya Başbakan direktifine fazla bağlı, kısacası mahdut selâhiyetli insanlardı.

Bir kısmı memur ruhiyle susar, sadece selefinden kalan işleri selefinin usulünce tedvir ederdi. Bir kısmı partiye güvenir, zaten devlet umurunda âciz ve kabiliyetsiz olduğundan politikacılığa kuvvet verir, gezip tozduğu yerlerde ha bire muhaliflere çatar, ateş püskürür, tehditlerde bulunurdu.

İsim saymıyacağız. Şüphesiz ki çoğumuz o Bakanların İzmir ve Eskişehir nutuklarını, ulu orta muhalefete meydan okumalarını unutmamışızdır. "Müfritler" adı verilen o basit ve koyu, katı fırkacı mânasında küçümen politikacıların kabinede yer almamaları - Maalesef gazetelerin kâfi derecede belirtmedikleri - bir ferahlıktır.

Yeni Bakanlar hamdolsun particilik gayretkeşliğini bir yana, zamanına bırakarak yalnız kendi Bakanlıklarına dair beyanatta bulunuyorlar; vaziyeti ve eski hataları gizlemiyorlar, alâkalı teşekküllerle müzakereden çekinmiyorlar, matbuatı alargada bırakmıyorlar. En mühimi başında bulundukları dairelerde ufak mikyasta da olsa bazı islâhat, hususiyle tasarruf yapmak ve daha iyi randman alınmasını sağlıyacak projeler üzerinde fikir yormak dürüstlüğünü gösteriyorlar.

Bu, zemzemle yıkanmışlar düne ve dünkülere kıyas edilince - muhalif particilik tarafkirliği bir tarafa! - daha modern zihniyette politikacılardır. Derde deva değildirler, biliriz. Fakat vaziyet mütemadiyen kötüye, betere gidiş te sayılamaz. Mek parmak terakkidir.

Ya, evvelkilere rahmet okumak lüzum ve ihtiyacında kalsaydık bir bitaraf sıfatiyle "İşler büsbütün berbatlaştı. Oh!" diyebilir miydik?

İnsafın o yerde namı yok mu?

AYDEDE

Berlin Durumu :

İngiliz — Nafile dostum, meram anlatamazsın, o insan oğlunun lisanından ne anlar?

Ali, Veli, Murtaza, Üç Sakallı, Beş Köse

Fıkra malûmdur : Çocuk anasına sormuş : "Kaç kocaya vardın, nine?" Kadın cevab vermiş :

"— Ali, Veli, Murtaza ; üç sakallı, beş köse ; iplik büken, yumak satan, rahmetli senin atan ; şimdi koynumda yatan ! Anan koca mı gördü ki a evlâdım !!

Partiler de o fıkradaki kocalara döndü : C.H.P. ; D.P. ; M.K. ; S.P. ; Y.V.İ.P. ; K.P. ; kimi bıyıklı, kimi köse ; ipliğe dizen, çorap ören ; rahmetli Serbest Fırka ile Müstakil gurup, hâlâ koynumuzdan çıkmayan ekseriyet ! Millet parti mi gördü, a vatandaş?

(Devrilenler) Cetveli

Gazetelerde her gün yer alması mutad bazı haberler vardır. Meselâ (Borsa), (Radyo) haberleri gibi. Şimdi biz bunlara bir cetvel daha ilâve etmeliyiz : (Devrilen otübüs ve kamyonlar)...

Zira gün geçmiyor ki şehrimizde ve yurdun muhtelif bölgelerinde birkaç kamyon, otobüs, kaptıkaçtı devrilip insan zayiatına uğramasın. Meselâ evvelki gün Edirne yolunda bir otobüs devrildi, 30 yolcudan 25 i yaralandı; beş tanesi ağır vaziyettedir.

Dün de içinde 21 kız talebe bulunan bir kamyon Yeşilköy tayyare meydanı civarında - daima olduğu gibi fazla sürat yüzünden - tersine döndü. 21 kız mecruh düştü; ikisi ağır yaralıdır.

Müslüman "Mösyö„ ler

Anadolu Ajansı resmi bir tebliğinde Pâkistan Maliye Nâzırı için "Ekselans Mösyö Gulam Muhammed" ünvanını kullanıyor.

Bu bir protokol icabı mıdır? Onu bilemeyiz, bilsek de aklımıza kabul ettiremeyiz. Muhammed isimli bir zata "Mösyö" lüğü yakıştırmak bize hiç de yakışık almaz göründü.

Demek ki Pâkistandaki elçimiz de "Ekselâns Mösyö Yahya Kemal" dir. "Bay" asıl böyle yerlerde lüzumludur. Müslüman memleketinde bir müslümana "Mösyö" demek !

Ve minelgaraib !

İstanbul

Dilenci Duaları

★ Tarifelere zam meselesi hakkında İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı diyor ki : "Halkın omuzlarına kabil olduğu kadar yüklendik. Bu yükü hafifleteceğimize İstanbulluların sırtına çıkmağa kalkıyoruz ki buna hiç bir zaman hakkımız olamaz."

Bir İstanbul mebusu ilk defa olarak İstanbulu ve İstanbulluyu müdafaa etti. Tuttuğu toprak altın olsun!

★ Şehir Meclisi azasından Sırrı Enverin fikri : "Büyük fabrikalara zam yapılmıyor. Buna mukabil tek atlı araba ile karın tokluğuna çalışan vatandaşları zamla boğmak istiyoruz."

Üyemizi Allah aziz ve berhudar etsin !

★ Bir başka üyenin sözleri : "Bu gidişle biz, İstanbuldan bir milletvekili değil, Şehir Meclisine yedek üyelik bile temin edemeyiz."

Ağzın dert görmesin sayın hemşeri !

(Devrilenler) sütunu için hususi bir çerçeve bir cetvel yapmak daha pratik olacak. Devrilen nakil vasıtasının cinsi, devrildiği yer, taşıdığı insan, hafif, orta ve ağır yaralı, ölü haneleri önceden hazır durur. Mürettipler bu boş haneleri doldururlar. Bir bakışta anlarız. Acı şeyler, fakat gerçek...

Motörlü nakil vasıtalarını kullanmaktan ve kontrol altına almaktan henüz âciz olduğumuzu kabul edelim !

AKLIMDA KALANLAR

Görmedim Emsalini

Çocukluğumda; bayram hazırlıkları yapılırken gördüm; ucuz ucuz dünyayı satın alır, eve naklederdik.

Bugün o günkü ucuzluktan vazgeçtik, evimize kâfi miktarda şeker alamıyoruz. Fakat şekerci şekerini tamamen alıyor. Ve fakat canının istediği tarzda kullanıyor. Şekercidir ya; şeker imâl etmiyor. Pasta, baklava, reçel ve emsali şeyler ihzar ediyor, pahalı satıyor. Şeker yapsa da az miktarda yapıyor ve hemencecik füruht ederek artık bitti diyor. Hattâ bunları da çok pahalıya satıyor. Bir de baklavacı biliyorum; lütfen kara borsa yapmıyarak ahpaplarına kilo kilo toz şekeri veriyor; satıyor.

★

Bizim mahalledeki şekerci İsmail Hakkı Efendiden başlıyarak baktığım şekerci camekânlarında gördüğüm fiatlar şöyledir: Peksimet 166 kuruş; baton galetalar 440 kuruş; yuvarlak ufak kurabiyeler 340 kuruş; beyaz unlu kurabiyeler 440 kuruş; kekler ve çörekler 300 kuruş; kâğıtlara sarılı yuvarlak çukulatalar 800 kuruş ve...

MÜLÂHAZA

Bunlar kaçar paralık malzemeyle yapılan şeylerdir ki; zümrütanka kuşu südüyle mi yapılmış şeylerdir ki bu kadar âlî fiatla satıyorlar? Akıl ermez.

Bir şeye daha akıl ermez; bunları böylece satanlar da müştekidirler. Şekerci şekerini alır; aklına geldiği gibi hareket eder. Meselâ akide şekerini çok fazlaya satar, hem de şikâyet eder. Malûm ya akide iki yüze çıkmıştı; ama Sarıyerde 240; Büyükderede 280 kuruşa hâlâ satılıyor. Halk ise hastasına verecek âdi şeker bulamıyor. Bu: Âdeta bir nevi alay-ı vâlâdır ki: "Görmedim emsalini bir yerde ben".

Semih Mümtaz S.

Cumartesi — Çarşamba

II

ANKARALILAR

Ankara da bir toplantıda temsil edilmiş bulunuyordu. Tanınmış bestekâr Adnan Saygun zarif eşi ile beraber orada idi:

— Tahsisat bulunamadığından Londraya gidemedik, buraya da gelmiyecek değiliz ya!

Diyordu. Ankara Tiyatrosundan kıymetli artist Muazzez İlgin vardı. Orhan Veli'yi Ankaraya doğru geçen trenlerden birinde gördük. Ankaranın tanınmış doktorlarından Sami Ulus da ailesiyle orada idi. İyi ki bulunmuş, plâjda küçük bir kazaya uğrayan bir çocuğu hemencecik tedavi etti.

İFTAR VAKTİ

İçimizde bir de oruçlu vardı. Kim olduğunu takdirle haber vereyim: Vasfi Rıza Zobu! Akşam olmuştu. Hepimiz onun iftar etmesini bekliyorduk. Harikulâde bir gün batısı oldu. Güneş Ahmed Haşimin dediği gibi, "ufukta bir ser-i maktuu" andırıyordu. Nihayet battı. Fakat Vasfi Rıza henüz elini, önündeki tabağa uzatmıyordu. Takvime nazaran daha dört dakika vardı. Maltepede top atılmıyor veya duyulmuyor. Hepimiz bu dört dakikanın geçmesini heyecanla ve sanki biz de oruçlu imişiz gibi bekledik.

Allah kabul etsin.

MALTEPE ÖNÜNDE

..... bir sürü gemi yatıyordu. Bunlar o gün donanmamıza iltihak eden gemilerdi. Güzel tesadüf, 23 Temmuzda, sanki bizim toplantımız için donanma yapılıyordu. Arkada, fonda, adalar pırıl pırıl!... Gökyüzünde bakır sini gibi bir ay, deniz yakomozlar yapıyor. Manzarayı bozan bir tek şey var. Plâjın önünde, badanalı ve sütunlu türbemsi bir mefret! Hep birden bu Yunan üslûbunu andırmak isteyen şeyin ortasındaki heykelin yerine, Yunanî şair Salih Zeki'nin tek gözlüğünü takarak gidip dikilmesini ve oradan şiir okumasını istedik. Fakat Ercümend Ekrem "Persefonu Merzifonla karıştırır" diye itiraz etti. Esasen bu esnada, denizde, Telif Haklarını Koruma Cemiyeti Umumi Kâtibi Muvaffak İhsan Garan bir intihal yapmakla meşguldu.

FİTNE FÜCURUN YILDÖNÜMÜ

Hep o yapacak değil ya, biraz da ben yapayım. Lâkin neyleyim ki, adım Âdil olduğundan bir türlü adaletten ayrılamıyacağım, bir ifşada bulunmıyacağım, sadece, hürriyetin ilânnı tarihi olan günün Fitne Fücur'un da doğum yıldönümü olduğunu söyliyeceğim.

O gün, Fitne Fücurun evi dolu idi. Adeta bir güzel kadınlar meşheri! Amma kimlerin olduğunu söylemem, zira hem birçokları, Fitne Fücurun Fitne Fücur olduğunu bilmiyorlar, söylersem öğrenirler, hem de ahbapları, "kimmiş?" diye kendilerini rahatsız ederler. Yalnız şu kadarını söyleyeceğim, içimizde güzel sesli Ankaralı bir hanım vardı, ve toplantıyı "Yaşasın Hürriyet, Adalet..." şarkısiyle kapadık.

Fikret Adil

Perakendeci kasaplar kuracakları Et Şirketine Belediyeyi almak istemiyorlar. (Gazeteler)

Belediye Reisi — Neden beni ortaklığa almak istemiyorsunuz?
— Zararlı çıkmamak için!

Günün manzaralarından

Azarlamalar Ve Acı Konuşmalar

Bursada Başbakanımız konuştu; 7 Eylûl kararları için dedi ki:

"— Bilmediğiniz bir işi konuşmayın! 7 Eylûl kararları için şurada burada davul çalınıyor; fakat biz bu âyarlamağa mecburduk. Kendi paramızı biz âyarlamasaydık o işi başkaları yapacaktı!"

Evet ama, dahildeki fiyatları tutmamız lâzımgelirdi. Nitekim Truman bile iki gün evvel hayat pahalılığını önlemek ve fiyatları tutmak için 3 maddelik bir tasarı ile Mümessiller Meclisinden salâhiyet istedi. Her yerde iç ve dış fiyatlar arasındaki farkı gözetmek Devletin başında bulunanların ilk vazifesidir.

Başbakanımız azarlarcasına konuşma rekorunu kırmakta devam ediyor. Bereket yeni Bakanlar ona uymayorlar!
Şekere gelince, buyurdu ki:
"— Şeker istihlâki yirmi beş yılda 6 misli artmış, nüfus başına yılda 9 kilo şeker harcanmağa başlanmıştır."
Demek ki evvelce nüfus başına senede 1 buçuk kilo, günde 24 gram şeker düşüyormuş.

Bir şeker hastalıklının vücudünden de günde ve yılda o kadar şeker çıkar. 1 buçuk kilo şekerden kalöri almak şöyle dursun, ağız bile tatlılanmaz. Başbakanımız şekerden bahsederken bile acı konuşuyor!.

Siyahla beyazdan doğan damalı yavru

"Fransız karikatürü"

Evvelâ Resmi Bilmeli

Şimdiki Papa henüz Kardinaldi. Prenslerden biri onu kızdırmak istedi ve kapağında çıplak bir kadın resmi bulunan bir tütün tabakasını gösterdi:

— Ne dersiniz? Güzel değil mi?

Diye sordu.

Çok zeki bir insan olan Kardinal şu cevabı verdi:

— Bu resmin Prensese ait olup olmadığını bilmeden bir şey söyliyemem.

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

İzzet Paşa ve Çürüksulu İttihat ve Terakkicilere âlet oluyorlar – Ferit Paşa Ahmet Rıza Beyin aleyhinde – Hoca Asım Efendi Âyan riyasetinde – Prens Sabahattinin Hariciye Vekilliği tekzip olunuyor – Zeynelâbidin Efendi Doktor Abdullah Cevdeti himaye ediyor – Bilâ irade koltuğa gömülen Sıhhiye müdür umumisi

Sadrazam gözlüğünü çıkardı, baktım: Siyahları donuk sevimsiz, nahoş bir tesir bırakarak insana işliyen bir çift hasta göz... Sulanarak pınarlarında birikinti yaptığından koyu camla örtmeğe ve sık sık mendiliyle silmeğe mecbur oluyor.

Çarçabuk sildi ve temizlendiğine emin olarak bir müddet için benimle gözlüksüz konuşmakta mahzur görmedi.

— Refik Halid Beyefendi... diye başladı. (Böyle, ne zaman, birisi bana, hayattaki rolümü hatırlatacak tarzda, çift ismimle hitap ederse, gariptir, yüzümde hafif bir sıcaklık duyardım; galiba bu hararet oldukça maruf bir ismim olduğunu hatırlattığından dolayıdır.) İzzet Paşanın Heyet-i Vükelâ ve memleket aleyhine giriştiği mücadeleden bilmem haberdar mısınız? Çürüksulu ile beraber; mazideki seyiatlerine bakmıyarak, hâlâ ihtiras peşinde İttihat ve Terakki komitesine âlet olmakta devam ediyorlar. Bunların yüzüne hatalarını çarpmak lâzım... Bir muhtıra kaleme aldım, ceridenizde neşre delâlet ederseniz size takdim edeyim!

●

İzzet Paşa ve rüfekasına karşı benim de bir teveccühüm yoktu; fırka ise aleytarıydı; binaenaleyh neşrinde mahzur görmüyordum. "veriniz!" dedim.

Uzattı. Bu, kendi eliyle yazılmış, resmî bir notaya müşabih, uzun cümleli, eski tarz bir taarruznâme idi. "Devlet-i Aliye-i Osmaniyenin mahv ve indirasına âlet.." gibi bir cümle ile başlayıp "İhtariyle hatmi güftar olundu" suretinde bitiyordu.

— Müsaade buyurursanız, dedim, bunu ben, aynı kuvveti ve manayı muhafaza ederek başmakalede, kendi tarzımda yazayım; böyle olursa gazetelerden biri bir müdafaaname yazar, cevap verir, o zaman münakaşa uzar, meseleyi daha fazla tenvire vesiyle bulmuş ve hasımlarınızı hırpalamış olurum!

Muvafakat gösterdi, teşekkürler etti. Dediğim gibi yaptım ve tahminim veçhile gazetelerden biri, (Akşam), İzzet Paşayı - bir prensip meselesi şeklinde - müdafaa vaziyeti aldı; ertesi günü, daha şiddetli bir makale ile buna cevap verdim. Uzatmaktan ise, matbuat, galiba, susmağı Paşanın menfaatine daha ziyade muvafık buldu. Damat Ferit Paşa memnun olmuştu: Tekrar yanına çağırdı, hem bu sefer bir dakika bile bekletmeden...

Yan odada yemeğini yiyordu; Bu halde kabulünden dolayı itizar ve "Samimiyete bağışlamamı" rica etti. Yemeği soğuk piliç ve börekten ibaretti, şarap yerine de suya karıştırılmış konyak içiyordu. Ahmet Rıza Bey aleyhinde bazı lâkırdılar etti ve bana haricî vaziyetimizin iyiliğe yüz tuttuğunu haber vererek:

— Bakınız, dedi, bizden evvelki kabineler zamanı Hariciye dairesine bir ecnebi adımını atmazdı, şimdi ise bitaraf süferadan başladık, Amiral Galtropa kadar ziyaretimize geldi. Yakında sulh mesailini hal için Avrupaya gidebileceğimizi me'mûl ediyorum; fakat, evvelce şu İzzet Paşa ve şebekesinin Âyan Meclisindeki gayrı kanunî faaliyetlerine nihayet vermek lâzım...

Sadrazamın o günlerde en büyük derdi bu mesele idi. Nihayet Divan-ı Âlî evrakını Divan-ı Harbe tevdi etmemesini vesiyle ittihaz ederek Ahmet Rıza Beyi riyasetten attı; yeni tayin ettiği Âyan ile bu mecliste bir hükûmet zümresi teşkil etti.

Birgün yine yanında, yemek saatinde, aynı odada idim. İçeriye Hoca Asım Efendiyi soktular; Ferit Paşa yerinden fırladı, her ikisi de ayakta fart-ı tâzim göstererek konuştular; Hoca Efendi kendisine gösterilen itimattan dolayı Padişaha ve Sadrazamına teşekkürler ediyordu; öteki de tevfikat-ı rabbaniyeye mazhariyeti duasında bulunuyordu. Acaba ne olmuştu?

Ferit Paşa hayret ve merak içinde durduğumu hissetti:

— Efendi hazretlerini tebrik ediniz, Âyan riyasetine tayin buyuruldular! dedi.

Sarıklı bir âyan reisi... Kekeliyerek, hayret ve taaccüpte devam ederek birkaç tebrik kelimesi sarf ettim..Asım Efendi hemen meclise gidecek ve evrakı derhal Divan-ı Harbe gönderecekti.

●

Filvaki yaşından ve kıyafetinden beklenilmiyen bir çeviklikle, zahir yeni vazifesine liyakatini Sadrazama isbat için, bir emirber çavuşu gibi askerce fırladı; cübbesinin etekleri havalanarak çıkarken onda cildinin altına kuvvet şırıngası sıkılmış bir akbaba zindeliği vardı. muvakkat bir canlılık.

Şu mesafeyi aşıp da riyaset koltuğuna tüneyince eski kabarıklığını ve durgunluğunu alarak tekrar uyuklamağa varacaktı. (Maamafih sonra anladım, hoca efendi, sokaktaki sükûnetli, tenbel haline rağmen çok çevik, ateşli bir zattı, mühim bir faaliyet unsuru idi, fırkaya dahil olmamakla beraber - iz'an ve insaf dairesinde - hükûmeti kurtarmak için gecesini gündüzüne katıyordu; hürmete çok lâyıktı.)

Ferit Paşa mülâkatlarımızın birinde bana bir kâğıt uzatmıştı, bu, Sabahattin Beyin Hariciye nezaretine tayini hakkında ortaya çıkan şayiaları tekzip için nim resmî bir nottu..

Sadrazam, vaktiyle sefaret kitabetlerinde ve Londra sefarethanesi baş kitabetinde bulunmasından dolayı pek mağrur idi, sultanzadenin meslekten yetişmemiş olsebep telâkki ederek notta bu cüm masını nezaerte geçememesine bir sebep telâkki ederek notta bu ciheheti hassatan ileri sürüyordu.

Tekzipnamenin dercini - pek az tanıdığım Sabahattin Beye hürmeten - tam bir hafta tehir ettim. Ferit Paşa telefon telefon üstüne sordurup duruyordu.

●

Nihayet bir gün düşündüm: Prens benim ne ahpabımdı, ne de fikir yoldaşımdı.. Son günlerde fırka ile Sadrazamın arası da iyileşmiş ve benim hükûmeti fırka hükûmeti olarak göstermeme artık Ferit Paşa itiraz etmez olmuştu; zaten fırka rüesası da Sabahattin Beye müteveccih değildi.. O halde bunu dercetmemek için bir sebep yoktu. Koydum.

Sultanzade taraftarlarından bazı arkadaşlarım: "Ne yaptın?" diyerek gücenmiş göründüler:

— Gazete nim resmidir, dedim, ve görüyorsunuz ki o tekzipname lisanı itibariyle de bir hükûmet tebliğine benziyor. Prensi hükûmete karşı muhafazaya kalkacak kadar da benim kendisiyle hukukum yoktur.

İşte Damat Ferit Paşa ile münasebetim, bu safhalardan geçerek mütekabil fedakârlıklarla dostluğa kadar varmıştı.

●

4

Cemal Beyin istifasından evvel ve sonraki vaziyet nasıldı?

Cemal Bey azil ve nasıpta muti bir fırka nazırı gibi hareket ediyordu: Merkez-i umuminin tasvibine arzetmeden memur değiştirmiyor, kimseye memuriyet vermiyordu.

Fakat "Merkez-i Umumî" tâbiri bu meselede biraz şumullü düşüyor. Merkez-i umumide bir zümre, hattâ en doğrusu Zeynelâbidin Efendi demek daha lâzımdır. Meselâ fırkaya mensup olmadığı ve bizce tamamen meçhul bulunduğu halde Emniyet-i Umumiye müdüriyetine hocanın hemşehrilerinden telâffuzunu düzeltememiş, kıyafetini şehirliye benzetememiş, lisan bilmez bir yaşlı efendi getirilmişti.

Düşününüz ki Aziz Bey gibi birisine halef oluyordu. Sonra Dahiliye hukuk müşavirliğine de Şehzadebaşı ahpaplarından şişman Nahit Bey tensip edilmişti; Osman Beyin yerine o geliyordu.

Bu esnada Sıhhiye müdüriyet-i umumiyesine de Hoca efendi Doktor Abdullah Cevdet Beyi ileri sürüyordu; sarıklılar arasında dinsizliğiyle maruf ve binaenaleyh merdut olan Doktoru Zeynelâbidin Efendinin himayesi cidden garipti. Buna benimle Şaban Efendi muarızdık; benim muarız kalışım Cevdet Beyin doğrudan doğruya fırkaya mensup olmayışından her tarafa eğilip bükülüp, fakat hiç bir tarafa bağlanamayışından, bir de Adnan Beyi istihlâf edebilecek faaliyet ve nüfuzdan mahrum bulunuşundan dolayı idi; Şaban Efendi, zannederim, dindarlığı hasebiyle aleyhtardı; yahut da başka bir namzede müteveccihti.

●

Birgün, müzakerede bulunnadığımızdan bilistifade nevcut âzaya kararı tasdik ettirmiş ve nezarete gelerek Cemal Beye hemen iradesini yazdırmıştı. Halbuki daha üç gün evvel Cemal Bey Doktor Adnan Beyin azledileceğine dair gazetelerde görülen rivayetleri resmen tekzip, hattâ tekzipnâmesinde mumaileyhin vazifesinde ehil olduğunu bile tasdik etmişti. Fakat, ne olur ise olsun, madem ki ortada böyle bir taahhütnâme duruyordu, acele edilmemek lâzımdı.

●

Hattâ istical bununla kalmadı, irade çıkmadan Abdullah Cevdet Bey gidip ise başladı. Aradan bir gün geçti, iki gün geçti, üç gün geçti.. Hâlâ iradeden haber yok... (İçtihat) sahibi de, nazır da, hamisi de şaşırıp kalmışlardı.

- Meğerse Sadrazam, Abdullah Cevdet Beyin aleyhtarı imiş, Dahiliye inhasını imzalamamış, çantaya atmış.. Fakat, birisi azizlik etmiş, Sıhhiye müdüriyet-i umumiyesinde doktorun bilâ irade işe başladığını Ferit Paşaya yetiştirmiş.

(Devamı var)

Yeşilay : — Bütçen içmemeni emrediyor.
Tekel : — Bütçem içmeni emrediyor.

KİRPİNİN DEDİKLERİ

Astarı Yüzünden Bahalı...

Ahaliye nüfus başına üç metre basma ve pamuklu dağıtmak için aylardanberi tertibat alıyoruz. Yıllardanberi çeşitli tertipler düşünmüş, tatbik etmiş, işi bir türlü düzenleyememiştik..

Bu seferki numaralı fiş usulü...

Numaralı fiş demek büyük bir matbaa ve kâğıt masrafını göze almak demektir. Sadece İstanbulda bir milyon insana birer fiş verileceğine göre yekûn ne tutar, nasıl bir yığın teşkil eder, bunu biz, gazeteciler ve kitap sahipleri pek iyi biliriz.

Numaralamak meselesinin masrafını ve zorluğunu bilen yine biziz.

Acaba basmaların metresini kaç kuruştan alacağız? Piyasa basma doludur. Eğer Sümer Bank malları piyasadakilerden çok iyi değilse ve iyi basma ile kötüsü arasındaki fark az ise kim alır o fişli malları?

Bir miktar fazla parayı gözden çıkarıp daha dayanıklı ve güzelini elbette tercih edeceğiz.

Netekim bir defa ahalinin çoğu öyle yaptı. Bilmem nereden pahalıya getirtilip pahalıya satılan kötü cins kaput bezlerinin semtine yanaşmadı; üç, beş kuruş üste verip ihtiyacını serbest piyasadan temin etti.

Şu ciheti de unutmıyalım:

Yılda nihayet iki defa halka piyasadakinden azıcık daha ucuzuna üçer metre basma ve bez dağıtmak hayat pahalılığı endeksinde mühim bir fark husule getirmez.

Gıda maddelerine bakalım. Eğer hükûmet teşkilâtı bize her ay beyaz peynirin, zeytinin, ekmeğin kilosunu 50 kuruş ucuza yedirebilse yahut elektrik kilovatiyle su tarifesini azıcık indirse hayat endeksi basma ve bez dağıtımiyle kıyas kabul etmiyecek derecede halk lehine farkeder.

Halbuki bize bir yandan fişler bastırarak senede iki kere piyasadan azıcık ucuza basma dağıtıyorlar, öte yandan elektrik, tramvay fiatlarını arttırmak ve gıda maddelerinin yükselmesine mâni olmamak suretiyle o ucuz basmadan edineceğimiz kârın yüz mislini elimizden alıyorlar.

Uzuc basma öyle birşey ki öbürlerine yapılan zamlar yüzünden astarı ahaliye yüzünden pahalıya geliyor.

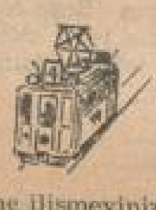

Ucuz basmadan vazgeçmeğe biz hazırız. Siz nakil vasıtalariyle elektrik tarifesine ilişmeyiniz ki ettiğiniz hayır ürküttüğünüz kurbağaya değsin!

O basmaları yarın biz her kilovatı 6 kuruş zam gören bir ışık altında seyredeceğiz ve basma paketini yine zamma uğramış bir biletle girdiğimiz tramvayda taşıyacağız.

Ne Sümer Bankın ucuz basması, ne Elektrik İdaresinin pahalılanmış faturası!

KİRPİ

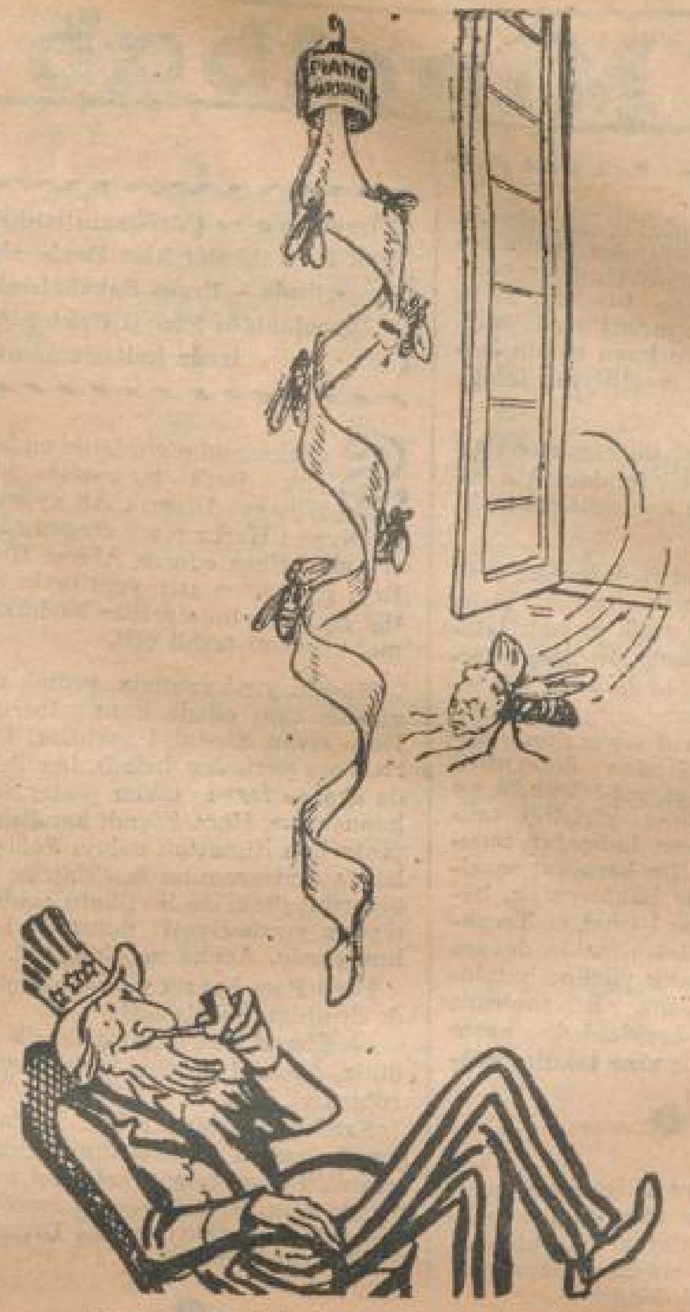

— Safa geldin, Tito!

"İtalyan karikatürü"

Melekeme H

Hırsızlığiyle meşh

men her gece hırsızlığa

rırdı.

Bir gece bir hayli

şey bulamadı. Nihayet

koltuğunun altına çalın

Eve gelince karısı:

— Ne getirdin? di

— İşte bu sarığı g

Karısı:

Diyince Rubâbi:

— Bu zaten senin

— Sus! dedi, sen b

lekeme halel gelmesin

Anadolu

★ Ananın çıktığı dal

★ Astar bez olmaz, ü

★ Babanın yediği k

maşır.

★ Bağa bak üzüm ol

★ Balık kokarsa tuzl

parlar?

★ Başını sallamadık

★ Bayram etiyle it t

★ Bir günün misafiri,

★ Bir kılın bir örmey

★ Kel kız teyzesinin

★ Bir söz ara bozar,

★ Bir söz yola getirir

★ Borca baylık, bir

★ Çakal eniği kurt o

★ Çarşı iti koyun be

★ Dağ ne kadar yüks

★ Davetsiz gelen döş

(C

Çaresizlik

Tanınmış âlimlerden (Abdullah bin Azim) kitap elinde olduğu halde mezarlığa gider, orada oturup okurdu.

Sebebini soranlara âlim şu cevabı verdi:

— Kitaptan daha faydalı birşey, kabristandan daha emin ve selâmetli bir yer bulamadım!

— Arkadaşlar, bunu da temizlemeden rahata eremiyeceğiz!

Bugünden, Dünden

"Adalar Sahilinde.. Türküsü

Öteden beri musiki meraklısı, hâlâ da sazlı gazinolara devam eden eski bir dostum geçende diyordu ki:

— Olur şey değil, şu "Adalar sahilinde" türküsü revaç buldukça buldu. Bu kış Necmi Rizanın verdiği konserde kendine has, değişik bir tarzda okuması, halkın alkışlarla kaç kere tekrarlatması üzerine, hanende bayanlarımızın ekserisi gayrete geldiler.

Gemela (Bir fotoğrafından kopye edilmiştir.)

★

Gelelim "Adalar sahilinde" nin Cemaziyelevveline:

Çocukluğumda bir aralık Halepte bulunmuştuk. Babülfereç'teki salaşlarda Mari Ferha (Şehir tiyatrosu artistlerinden Şevkiye'nin annesi), ardında Fotko (Tatavlalı Fotini) çerden çöpten sahneye çıkarlar, (ya limoni), (Elarassiyye), (Bintüççelebi) kabili havalarla arapkâri rakıstan sonra bir tanesine daha girişirler; seyirci Hacı Homdolar (Kemen!. Kemen!) - yani tekrar! Tekrar - bağırtılariyle ortalığı çınlatırdı.

Hatırımda kaldığına göre, çok rağbet gören bu şarkının güftesi şöyle idi:

Eddekil meyyas ya omrı
Giseynil ban kel yüsri

A
man
topr
teril
sadi
lünd
lar
dans
Cem
nüz
durı
G
ko
yas)
mi?
A
rücü
ri b
bütü
ters
etek
lâş,
losiy
(Dal
yakl
kı f
O
raile
emr
ları,
le b
yak
elin
harı
şuna
S
yıl
ğı ç
sene
yor
düşt
—
hald
Ahı
Nah
kim

Melekeme Halel Gelmesin

Hırsızlığıyle meşhur (Ebubekir Rubâbi) hemen her gece hırsızlığa çıkar, mutlaka bir şey aşırırdı.

Bir gece bir hayli dolaştığı halde çalacak bir şey bulamadı. Nihayet başındaki sarığı çıkararak koltuğunun altına çalınmış bir şey gibi yerleştirdi. Eve gelince karısı :

— Ne getirdin? diye sordu.

— İşte bu sarığı getirdim.. cevabını verdi.

Karısı :

Diyince Rubâbi :

— Bu zaten senin sarığın !

— Sus ! dedi, sen bilmezsin. Hırsızlıktaki melekeme halel gelmesin diye bunu çaldım !".

Anadolu Ata Sözleri

★ Ananın çıktığı dala kızı salıncak kurar.

★ Astar bez olmaz, üvey öz olmaz.

★ Babanın yediği koruktan oğlunun dişi kamaşır.

★ Bağa bak üzüm olsun, yemeğe yüzün olsun.

★ Balık kokarsa tuzlarlar, tuz kokarsa ne yaparlar?

★ Başını sallamadık kavak olmaz.

★ Bayram etiyle it tavlanmaz.

★ Bir günün misafiri, yüz günün gammazı.

★ Bir kılın bir örmeye faydası vardır.

★ Kel kız teyzesinin saçiyle övünür.

★ Bir söz ara bozar, bir söz ara düzer.

★ Bir söz yola getirir, bir söz yoldan çıkarır.

★ Borca baylık, bir aylık !

★ Çakal eniği kurt olmaz, aslı kurt gerek.

★ Çarşı iti koyun beklemez.

★ Dağ ne kadar yüksek olsa yol üstünden aşar.

★ Davetsiz gelen döşeksiz oturur.

(Gaziantep Ağzı) — Cild II

Ente ehlennas fi nazari
Celle men sevvak ya ruhi

Aradan üç dört yıl geçti. Osmanlı dram kumpanyasının sahibi, toprağı bol olsun Mınakyan, müşterilerine çeşni değiştirmek maksadiyle repertuvarına Arap usulünde kantolar ve alafranga danslar da ilâve etmiş, işbu rekkase ve dansöz Gemela'nın (Gemile, yani Cemileden türeme) Suriyeden henüz geldiğini ilânlarında yayıp durmuştu.

Görmeğe gittik. Halepteki Fotko değil mi? Yine (Eddekil meyyas) la şanoda arz-ı didar etmesin mi?

Avurdu avurduna çökmüş köprücük kemikleri meydanda, bir deri bir kemik. Sesi zaten kıttı; büsbütün berbatlaşmış, tıpkı güvercin tersi yemişe dönmüş. Gelgelelim, etekleri tutuşmuş gibi yine pür telâş, zıpzıp sıçramada. Kemanın solosiyle ne kıvırış, ne göbek atış. (Dalgalar üzerinde) ki valsle de ayaklarının burunları üzerinde çarkı felek gibi fırıl fırıl ne dönüş.

Orkestranın viyolonisti, Beni İsrailden Alber Mandil tam şab-ı emret sevgilisi idi; fakat meftunları, vurgunları tümen tümen. Hele bir Paşazade fena halde abayı yakmış, gül gibi hanımı varken, elindeki avucundakini har vurup harman savurarak meteliğe kurşunatar raddeye gelmişti.

Suriye şehirlerinden çoktan, 20 yıl evvel Gemela'nın ağzında cıllığı çıkan Arap havası, umumi harp senelerinde "Adalar sahilinde inliyorum." kılığına girerek ortaya düştü. O zaman da derlerdi ki :

— Bu hicaz şarkının güftesi herhalde adanın âşıklarından tarihçi Ahmet Refik'in, yahut şair Tahsin Nahidin olsa gerek. Acaba bestesi kimindir?

Server Mümtaz Alus

Bir dokun

Bahtiyar Bursalılar !

Büyük Millet Meclisinin tatilini müteakip milletvekilleri ve birçok Bakanlar yurdun dört bucağına dağılıverince, Sayın Başbakanımız Ankarada yalnızlıktan sıkılmış olmalı ki, günün birinde o da not defterini koynuna koyup tetkik seyahatine çıktı.

Sayın B. Hasan Saka Yalova kaplıcalarında esaslı incelemeler yaptıktan sonra Bursaya gitti, oradan da Orhangaziye yollandı. Her gittiği yerde halkın sevinç tezahürleriyle karşılandığını gazeteler yazıyor.

Elbette öyle olacak. Devlet ricalinin tetkik seyahatlerinden maksat; memleketin yükselmesini, milletin rahat ve refahını temin için gereken tedbirleri almak üzere herşeyi mahallinde bizzat görmek, noksanların ikmali hususunda alâkalılara direktifler vermek, halkın dertlerini dinlemek, onları ikaz ve irşad etmektir. Bu gaye ile seyahat eden bir devlet adamı, bilhassa Başbakan olursa, elbette sevinç, ihtiram tezahürleriyle karşılanır.

Başbakanımızın Bursada yaptığı incelemeler esnasında söylediği sözleri gazetelerde okuduk, yüreklerimize soğuk sular serpildi, gönüllerimiz ferahladı.

Hastane inşaatını tetkik ederken, binanın beş milyon liraya mal olacağını haber alınca, Sayın B. Saka derhal şu tesliyetkâr, teşvikkâr sözlerle Bursalıların gönüllerini okşamış, maneviyatı takviye etmiş :

"Allah Bursalıların yardımcısı olsun!"

Amin; bahtiyar Bursalılar ! İşlerin Allaha kaldığını bir hükûmet reisinin ağzından duymaktan daha büyük bahtiyarlık olamaz ve işte siz, o bahtiyarlığa erişmiş bulunuyorsunuz. Tebriklerime ilâveten tavsiye ederim, bu vecizeyi altın levhalar üzerine plâtin harflerle yazdırınız, hepiniz evlerinizde baş köşeye asınız !

YÜRÜ, YAA BURSA !

Yine bu seyahatte Bursada vali adına inşa edilen okulu gezerken, altı parmak civazı halkının fakir olduğunu haber vermişler. Muhterem Başbakanımız, Bursalıların bu üzüntüsünü de şu irşad tavsiyesiyle bertaraf etmiş :

"Bursayı Karadeniz kıyısına götürünüz, fakir kalmaz."

Ha gayret, Bursalılar! Ulu dağa şöyle bir omuz verip kaldırınız, altına dört tekerlek yerleştiriniz, ondan sonra sizin şu meşhur Mudanya treninin lokomotifine çengelleyiverince, tıngır mıngır Karadeniz kıyısına ulaştığınızın resmidir. Hadi, Allah selâmet versin! Sakın tereddüt etmeyiniz; zira emri büyük yerden aldınız, işiniz de Allahın yardımına havale edildiğine göre, bu göç hamlesini başaracağınızdan emin olunuz.

Ancaaak... Hatırımda kaldığına göre, geçen kış boyunca hububat buhranı devam ederken fakirliğin, açlığın en ağır ıstırabını çeken bölgeler Karadeniz kıyıları idi.

Hayır, hayır... Herhalde ben yanlış hatırlıyorum. Öyle ya, size göç tavsiye eden Başbakanımız bu işleri elbette bizden çok daha iyi bilir !

Haydi bakalım, muhterem Bursalılar Ulu dağınızla, yeşil ovanızla ve yine Ulu ve Yeşil camilerinizle birlikte Karadeniz kıyılarına salimen muvasalat telgrafınızı dört gözle bekliyorum. Sayın Başbakanımızı müjdelemeyi de ihmal etmezsiniz tabii. Ve dahi selâmlar, muvaffakiyet dilekleri !

Cemal Refik

Kadın — Sence lüksle mücadele için ne yapmalıdır?
Erkek — Kadınlarla mücadele etmek !

Dostlardan Sakın

Meşhur Arap şairlerinden (Farazdak) a :

— İnsanlar en çok kimden sakınmalıdırlar?

Diye soran birine şair şu cevabı verdi ;

— Dostardan !

Sual sahibi : Ya düşmanlardan tehlike gelmez mi? deyince de Farazdak :

— Gelebilir, dedi, fakat düşmanlardan gelecek tehlikeye karşı vaktinde tedbir almak mümkündür. Sen dostlarından sakın ki, onlar darbelerini insanın en amansız yerine indirebilirler!

Erkek — Galiba bana ihanet ediyorsun sevgilim, çocuk kocana daha fazla benziyor.

— Aman, bana vagond a imdat işareti altında bir yer bulunuz. Ahlak pek bozuldu!

DAHA SORACAĞIM VAR MI ?

Lüks bir otelin terasında beş yaşlarında bir çocuk, genç bir kadının etrafında oynuyor. Birkaç masa ötede her halinden zengin olduğu anlaşılan bir adam, koltuğuna gömülmüş, elinde sigarı, gazetesini okuyor.

Adama göstermiyecek bir şekilde kadın çocuğa işaret eder.

Çocuk koşarak adamın yanına gidip kolundan çeker:

— Amca, kaç yaşındasın?
— Otuz dokuz.
— Evli misin?
— Hayır.
— Her zaman otelde mi oturursun?.
— Evet.
— Demek çok paran var?
— Oldukça

Bunun üzerine çocuk kadına dönerek der ki:

— Teyzeciğim, daha başka soracağım kaldı mı?.

— İlk kocamdan ne zaman bahsetsem benimki derhal kızıyor, küplere biniyor.

— Benimki de müstakbel kocamdan bahsettiğim zaman.

"İsviçre karikatürü"

Nikâh Dairelerinde

İstanbul Dilberi

Afif Efendinin başındaki kaskete düğümü yana carpılmış boyunbağına, uzamış tıraşına bakıp da sünepe, kırtipil birşey zan netmeyiniz sakın. Tepeden tırnağa kadar yeniler giyinmiş adamcağız. Giyinir elbette. Hem parası var, hem evleniyor

Yaa, efendim; Afif Efendi Anadoluda ticaretle meşgulmüş. İstanbulda evlenmesini merak ettiniz tabii. Duyduğum zaman ben de merak ettim; bir kolayını bulup yanına sokuldum. ahbab olduk. salonun kösesine çekilip biraz yarenlik ettik.

— Yenge hanım da sizin memleketli mi. Bay Afif?.

Yılısarak göz kırptı:

— Yok canım. Baksana, bizim memleketliye benziyor mu? Halis muhlis İstanbullu.

— Yaaa, demek İstanbuldan evleniyorsunuz?

— Ne yaparsın, birader? Görünüşüme bakma, aslında cok titiz bir adamım. Ben leb demeden, karşımdaki leblebiyi anlamalıdır. Bizim taraflarda araştırdım soruşturdum huyu huyuma suyu suyuma uyacak bir eksiketek bulamadım vesselâm. Bu dünyaya da bekâr gelip bekâr gidecek değilizya. Düşündüm taşındım: "nasıl olsa, mal almak için arasıra İstanbula gidiyorum. Bu sefer orada evleneyim. karımı koluma takıp döneyim de, bizim memleketliler de söyle giyim'ni kusamını, sözünü sohbetini bilir bir hanım görsünler" dedim

— Allah mes'ut etsin, Afif Beyciğim! Bu yenge hanımı evvelden tanıyor muydunuz?

— Hayır, nereden tanıyacağım? Bu sefer gelişimde buldum. Beş aydanberi buradayım İstanbul kazan oldu, ben kepçe, dönüp dolaştım. En sonunda Cenabı Hak kısmetimi açtı, Türkân Hanımı karşıma çıkardı. Malûm ya, her kadın benimle beraber kalkıp da Anadoluya gitmiyor. Türkân Hanım herşeye razı oldu.

— Hadi hayırlısı. Uğurlu, kademli olsun Afif Beyciğim!

— Amin... ek sik olma! Allah hoşnut olsun, çok iyi bir hatundur Türkân Hanım. Evlenmiş amma kocasiyle altı ay oturmuşlar. Bundan iki sene evvel sizlere ömür, ölmüş adamcağız. Görüyorsun ya, Cenabı Hak tâ o zaman bunu bana kısmet etmiş.

— Sormak ayıp olmasın amma, bu işleri kendisi mi anlattı sana?.

— Tabii kendisi anlattı. Başka kimsesi yok ki. Bir anası var, hiçbir seye karışmıyor

Türkân hanımla da tanıştık. Kısa boylu, tıknaz, esmer bir hatun. Saçlar oksijenli, dudaklar açık kızıl, ifrat derecede uzayıp sivrilmiş tırnaklar kartal pençesini andırıyor. Yanaklarında krem, pudra sıvalarının gizliyemediği çizgilere bakılırsa yaşı... Hadi, burasını kapalı geçelim. Uzamış tıraşına rağmen Afif Bey ondan daha genç görünüyor. Gülerken küflü dişleri gözüme ilişti. Galiba Türkân Hanım sigara tiryakisi. Lâf ederken elleriyle, kollarıyla acayip hareketler yaparak öyle de kırıtıyor ki... Konuşması da hep argoya kaçıyor.

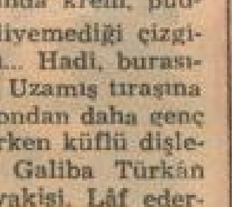

Afif Bey beni takdim edip muharrir olduğumu söyleyince Türkân Hanım bayğın baygın göz süzdü:

— Muharrir mil letinden pek iyi adam çıkmaz derler amma doğru mudur, bilmem ki'

Yalandır, dedim. Onu söylevenler...

Calımlı bir el işaretiyle sözümü kesti:

— Hasbi geç, be canım. Ben zaten boş veririm öyle dalgalara.

Nikâh salonu açıldı, onlar kolkola giderken arkalarından baktım, gayriihtiyari mırıldandım: "Memlekete gidince Afif Beyin hemşehrileri hakikaten sözü sohbeti yerinde bir İstanbul dilberi görecekler!"

Allah bahtıyar etsin, Afif Bey beğenmiş ya, bize ne?.

Re. Ce.

— ... Ona meseleyi anlattım. O da bana ne hediye ettiyse hepsini geri aldı, gitti!

"İsviçre karikatürü"

Büyüklüğünden Belli !

Zehra hanım mahallesindeki her zaman alışveriş ettiği bakkalına girer.

— Hasan Efendi bana on tane yumurta lâzım, ama yumurtaları yumurtlıyan tavuk mutlaka siyah olmalıymış, bir pasta tarif ettiler onu yapacağım.

— Aman hanım, ben yumurtalara bakıp hangisini siyah hangisini beyaz tavuğun yumurtladı nasıl anlarım?

— Ben tanırım. sen bana bırak.

— Öyleyse kendin seç.

Zehra hanım, yumurta kasasının başına geçer ve yavaş yavaş seçtiği yumurtaları bir tarafa ayırır. Bakkal sorar:

— Bana lâzım değil ama, ayırdığın yumurtaların siyah tavuk yumurtası olduğunu nereden anladın?

— Güç değil, en büyüklerini kara tavuk yumurtlar.

AĞABABA ANLATIYOR

Daha mı iyi bilirsin ?

Bir gencin bunak, münasebetsiz bir anası varmış. Çocukcağız kendisine ne kadar hizmet etse yine kâfi görmez "Sana hakkımı helâl etmem!" dermiş. Genç, hakkını helâl ettirebilmek ümidiyle tutmuş, annesini sırtına bindirmiş ve yaya Kâbe yolunu tutmuş, nice zahmetlerden, çilelerden sonra (Mekke) görünmüş; tam bu sırada da karşılarına birisi çıkmış:

— Ben Mekke mollasının oğluyum, demiş, böyle bu şekilde nereye gidiyorsunuz?

Genç maksadını anlatmış:

— Anama hakkını helâl ettirmek için sırtımda taşıyarak hacca götürüyorum!

Molla zâde cevaben demiş ki:

— Canım, böyle yapacağına keşke ananı bir ere verseydin!

Oğul itiraz etmiş.

— Aman efendim, demiş, yetmiş yaşından sonra anam nasıl kocaya varır?

Bunu işiten anası, hemen oğlunun omuzunu dürtmüş:

— Yavrum, demiş, sen Mekke mollasının oğlundan daha mı iyi bilirsin?

İmana geliş

"Ben İsa Peygamberim!" diye ortaya çıkan bir şarlatan Yahudi, Halife Harunürreşidin huzuruna çıkarıldı. Halife sordu:

— Sen İsa Peygamber imişs n?

— Evet..

— Peki amma, İsa, mucizeler gösterir, meselâ ölüleri diriltirdi. Hani senin mucizelerin?

Yahudi Halifenin yanında oturan Bağdad Kadısını göstererek:

— Şu adamı emret, öldürsünler, tekrar diriltevim; deyince kadı hemen yerinden fırladı:

— Aman Yâ İsa, dedi, sana iman ettim. Sakın bana dokunma!

Mürai namazı

Müraînin biri camide namaz kılarken cemaatten biri bunu ahbablarına göstererek:

"— Şu adamı bir haftadır burada ibadetle meşgul görüyorum!" demiş. Mürai namazını bozmaksızın hemen dönmüş:

— Hem bir haftadır oruçluyum da...

Demiş.

Halden haberin olsun

Vaktiyle, kıtlık zamanı, yolcunun biri, bir hana inmiş, hancıyı çağırmış, kemali azametle demiş ki:

— Hancı, yağ, yumurta isterim, baldan da haberin olsun!

Hancı gidip gelmiş, misafirin önüne bir baş kuru soğanla bir dilim katı ekmek koymuş:

— İşte soğan, işte somun. halden de haberin olsun! demiş.

Tarih imtihanında

— Demek, Pontenoy muharebesinin tarihini hatırlamıyorsunuz Öyle ise evinizin telefon numarasını söyleyin !

"Le Herisson" dan

MÜBAREK GÜN

Gülünç emirler ve hükümler vermekle tanınmış olan (Karakuş), bir gün, divan efendisiyle mesireye giderken hava birdenbire bulanınca divan efendisi vazgeçilmesini söyledi. Karakuş kulak vermiyerek yola devam etti. Biraz sonra tesadüf ettiği bir çobana :

— Bugün yağmur var mı?

Diye sordu.

Çoban bir keçinin kuyruğunu kaldırıp baktıktan sonra :

— Hayır yok ! cevabını verdi.

Çok geçmeden başlayan elâ gözlü yağmurdan sırsıklam olan Karakuş :

— Bu ne mübarek gün !

Deyince divan efendisi :

— Bir adamın, dedi, müneccimi çoban, usturlabı keçi olursa o adam için bundan daha mübarek gün mü olur?.

Kim Ödedi ?

Beş parasız beş arkadaş, bir köy lokantasına giderler. Oturacak boş masa bulunmadığından dükkân sahibi, müşterileri lokantanın ilerisinde bulunan evinin bir odasına yerleştirir.

Aşçının kızı hizmet etmek üzere yanlarına gider. Bunlar domuz fırını, salata, pirinçli piliç ısmarlar. Yemekten sonra beş şişe şarab içerler. Akşam karanlığına kadar oturup muhabbet ederler.

İçlerinden birisi :

— Artık yeter, hesabımızı verelim de gidelim :

Herkes cebinden para çıkarır gibi yapar. Biri :

— Yarın benim doğum günüm.. der.

Öteki :

— Herkesin parasını ben vereceğim.. der.

Bir başkası :

— Ben yarın yolculuğa çıkıyorum. Belki sizi bir daha göremem. Hesabı ben vermeliyim!.. der.

Beşincisi şöyle bir teklifte bulunur :

— Kızın gözlerini bağlayalım, kimi yakalarsa hesabı o versin !.

Teklif kabul olunur.

Kızın gözlerini bağlar bağlamaz, bu yağlı müşteriler birer birer sıvışırlar. Kız, fırıl fırıl masanın etrafında dolaşırsa da kimseyi yakalayamaz. Gözü bağlı olduğu için sürahileri, iskemleleri devirir. Bu gürültüyü işiten aşçı :

— Ne oluyor?

Diye odaya koşar. Kız ayak seslerini işitince o istikamete koşarak üzerine atılır :

— Dur ! diye bağırır. Nihayet seni yakaladım. Hesabı sen vereceksin.

"Şehir Mektupları" ndan

SULAR

Sarıyar denildi mi sular hatıra gelir. Fakat kaç su! Fındık suyu, Fıstık suyu, Otuzbir suyu, Kızılcık suyu, Çırçır suyu, Hünkâr suyu, artık sayın. İtikadımca oraya Sarıyar denileceğine (Suluyar) demeliydi. Ama diyeceksiniz ki Suluyar sevilmez. Kimbilir? Belki ona da alışırdık.

Ah ! Sarıyar ! Fakat mevsim hasebiyle çıban çıkaranlar, fıtık illetine uğrayanlar, beli ağrıyanlar, midesi dolu olanlar, başı dönenler o tak tak arabalarına binerlerse güzelce tebdili hava ederler. Bir zıplayıp, bir daha zıpladı mı çıban fayrap, bağırsaklar filibisit, mide tornistan, kafa istop ediyor.

Fakat ne olursa olsun ben Çırçırı severim. Sahipleri de naziktir, terbiyelidir, temiz, mükrimindirler. İnce sazı da şık. Kemani Kirkor, Kanunî Şemsi, hanende Karakaş, yine cinsinden ismini bilemediğim top çehre, top sakal, düzgün dudak, yusyuvarlak biri; Udî Selim çalıyorlar. Hattâ geçen Cuma günü bana bir cemile olmak üzere bir fasıl okudular ki hakikaten râna idi.

Hem faslı tatlı tatlı dinledim, hem de tetkikatımı icra ettim. Gelen gelene. İçlerinde durucuk duranlar bile var. Hele gizli celselerin envaı burada. Fesi yandaki iskemleye atmakla, bacak bacak üstüne konmak, bastonu koltuğa dayamak buraya mahsus vaziyetlerdendir. İnce saz bu. Evzaa başka bir lisan veriyor. İnsanın gözleri kafese doğru bakıp kalmak, eliyle bıyık burmak, rüzgâr eserken terleyip mendil ile silinmek, ufacık tebessüm etmek, ikide birde saati yoklamak, mendili ağzına götürmek, fesi düzeltmek bahanesiyle işaret çakmak... Hakikaten dikkat ettim : Beri tarafta biri oturmuş, bir noktaya gözlerini dikmiş duruyor. Hanendeler :

Aşkın ölmekten de güçtür çaresi

Deyince gözlerini sildi.

Ölürüm sensiz a zalim bırakıp gitme beni

de elini göğsüne soktu.

Hatırım şâd olmuyor sensiz benim

de mânalı mânalı baktı.

Meyhane mi bu bezm-i tarabhane-i cem mi

de durucuk duranlardan biri yarım bardak su içti.

Kurban olayım gözlerine ruh-i revanım

da öte taraftaki şık, bir göğüs geçirdi.

Çakalım, eğlenelim, şâd olalım, zevk edelim.

Dört kişi birden ayağa kalkıp yollandılar.

Ahmet Rasim

FIKRALAR

İkinci Soru !

Öğretmen — Şimdi her birinize ikişer sual soracağım; ilk sualime doğru cevap veren ikincisine cevermese de olur. Ali sen söyle : Bir atın vücudünde kaç kıl vardır?

— 28.313.264, kıl öğretmenim !

Öğretmen (hayretle) — Nereden biliyorsun?

Ali — Bu ikinci soruya cevap vermesem de olur !

Sakalın Kalmaz

Meşhur şair Hasırcı zade anlatıyor : Kendisinin davetli bulunduğu büyük bir zatın konağında yemek yeniyordu. Evsahibinin altı yaşındaki kızı da sofrada idi. Yemekten bir kıl çıktı. Bey :

— Aşçıbaşıyı çağırın ! dedikten sonra kızına :

— Kızım, aşçıbaşıyı tekdir et, emrini verdi.

O sırada uzun sakallı olan aşçıbaşı odaya girdi. Kız :

— Aşçıbaşı ! Sen sakalına acımıyor musun? deyince aşçı telâşla :

— Ne var küçükhanım?.

Diye sordu.

Kız, büyüklerin kolay kolay söyliyemiyeceği şu sözleri söyledi :

— Eğer her yemeğe bir kıl düşerse sakalın biter. sakalsız kalırsın.

Terakki

Fransada bir köylü ineğini otlatmak için kıra götürür, birdenbire hayvan yere sırtüstü yatıp dört ayağını havaya diker. Oradan geçmekte olan bir adam ineğin sahibine sorar :

— Vah zavallı hayvan, yoksa birdenbire hastalandı mı?

— Yok canım, hiçbir şeyi yok, artık tren geçmediğinden, havadaki uçakları görmek için motör sesi işitince hep böyle yapıyor !

İkisini de iyi tanıyormuş!

Anne küçük kızı Ayşeyi (6 yaşında) yaramazlığından dolayı azarlıyor :

— Eğer büyüdüğün vakit de böyle olursan, ahlâkını düzeltmezsen, dünya yüzünde yapayalnız, hiç arkadaşsız kalırsın.

— Ben zaten arkadaş istemiyorum, büyüyünce evleneceğim !

— Eğer sen böyle kavgacı ve müsrif olmakta devam edersen, kimse seni almaz; evlenecek hiç bir erkek bulamazsın.

— Bir tane var ben de, onunla evlenirim...

— **Kimmiş o adam, bakayım?**

— **Babam !**

— Hah, zaten senin daktilo kıza ne kadar bağlı olduğunu biliyordum !

"Marine" dan

Malının sağlamlığiyle övünen askı fabrikatörü

"İngiliz karikatürü"

Bilmiyecek Ne Var ?

Meşhur Kadı "Eyâs" ın yanına üç kadın girdi. Eyâs bunlardan birinin emzikli, ikincisinin kız, üçüncüsünün de dul olduğunu yanında bulunan (Ahmed Elacelî) ye söyledi.

Neden anladığını hayretle sorunca :

— Emzikliyi, dedi, oturduğu vakit eliyle memesini tutmasından, kızı girince hiç kimseye iltifat etmemesinden, dulu da içeriye girerken sağa sola bakınmasından anladım !

Menfaatiniz İcabıdır

Bayramın ikinci Cumartesi günü çıkacak sayımız için ilân vermek, ilân sahiblerinin menfaati icabındandır. Şimdiden İlâncılık Kollektif Şirketine müracaat edilebilir.

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	24	»

Yeni Çalışma Saati

Ankara: (Hususi): Bir haftadanberi devlet dairelerinde müstaceliyetle yürürlüğe giren yaz çalışma saatinin, memleketin her tarafında tatbik edildiği ve çok iyi neticeler alındığı buraya gelen haberlerden anlaşılmaktadır. Alınan bu iyi neticeler göz önünde tutularak, bu çalışma tarzının daha mütekâmil bir şekle sokulması etrafında incelemelere başlanmıştır.

Ağustosta sıcakların daha fazlalaşması ihtimaline karşı, şimdi saat ikide son verilen mesai müddetinin 1 Ağustostan itibaren saat 12 de bitirilmesi ve sabahın sekizinde dairelerine yetişmekte müşkülât çeken memurların şikâyetleri göz önünde tutularak, işbaşı saatinin 9 olarak tesbiti düşünülmektedir.

Diğer taraftan, uzağı gören salâhiyetli mahfiller, kış aylarında da memurların aynı randımanla çalışabilmesi için, şimdi tatbik edilen şeklin, kışın tersine çevrilmesini, yani, kış aylarında mesainin saat 12 de başlıyarak 16 da sona ermesini uygun görmektedirler.

Devlet dairelerinde tatbik edilen bu şeklin, devlet fabrikaları, P. T. T., Deniz ve demir yolları ve saire gibi devlet işletmelerince de tatbiki kararlaştırılmıştır. Bu karar yürürlüğe girince P. T. T. merkezleri ve şubelerinde saat on ikiden itibaren mektup, telgraf vesaire muameleleri yapılmıyacaktır. Bu suretle sayın halk P. T. T. ile ilgili işlerini saat ikiye kadar yapmış olacağı cihetle, günün en sıcak saatlerinde muhabere işleriyle meşgul olmak külfetinden kurtulacaktır. Diğer taraftan deniz ve demir yollarında bu kararların tatbiki neticesinde saat 12 den itibaren vapur ve tren seferleri tatil edilecektir. Bu suretle de deniz ve tren aşırı yerlerde oturan sayın halk, günün sıcak saatlerinde sayfiyelerinde istirahat imkânını elde etmiş olacaktır.

Devlet daire ve işletmelerince tatbik edilen bu çalışma usulüne hususi müesseselerin de ayak uydurabilmesi için, Ticaret ve Esnaf odalarından teşkil edilen karma-karışık bir komisyon incelemelere başlamıştır. Müsbet bir neticeye varıldığı takdirde, bütün dükkânların, hususi fabrika ve imalâthanelerin de saat on ikide kapanması temin edilecek ve bu suretle bu iyi karardan herkesin faydalanması imkânı sağlanacaktır.

Yeni mesai şeklinin bütün halk kitlesini kucaklıyacağına ve bu suretle milletimiz için yeni bir refah ve saadet devrinin açılacağına şüphesiz nazariyle bakılmaktadır.

Oğuz

Tarihten iktibaslar (1875)

— Ben bu dolaba nasıl gireceğim?
Tünel açıldığı zamana ait (Hayal) gazetesinde çıkan bir karikatür)

KADIKÖY

SÖĞÜTLÜ ÇEŞME Cad. 113/1

Ajansımız 29 Temmuz 1948 gününden itibaren sayın Kadıköylülerin hizmetine girmiştir.

Türkiye Garanti Bankası

Az miktarı
Çok köpürür

Dişlerinizi temizler,
Sizi ferahlandırır.

Sebebi var da

İkinci Beyazıdın Sancaktarı Çakeri Beyin genç yaşında sakalının ağarması canını sıkmış, kendini avutmak maksadiyle boyamağa başlamıştı.

Beyazıd bir gün:

— Bu nuru niçin zulmete tebdil ediyorsun? demesi üzerine Sancaktar:

— Padişahım, dedi, kulunuz şüphesiz yaşımı bilirim. Halbuki sakalım yalan söylüyor. Bundan dolayı ben de yüzünü karalayarak teşhir ediyorum!

Cevab Hünkârın hoşuna gitti. İhsanda bulundu!.

Ultramin
DİŞ KREMİ
Dişleri çürümekten korur

1 m/m TRAŞ BIÇAKLARI
Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.
Genel deposu:
Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

GÜZEL KADIN
GÜNÜNÜ NASIL GEÇİRİR?
HANIMELİ'NİN HAZIRLADIĞI BU GÜZEL
YAZ ve DENİZ
İLÂVESİNİ MUTLAKA ALINIZ.
72 Sayfa - Üç Renk Kapak - Renkli - Resimli
Birçok güzellik reçete ve tavsiyeleri — Hikâyeler — Fantaziler — Faydalı malûmat — Pratik bilgiler — fıkra ve karikatürler v.s. v.s.
YALNIZ 50 KURUŞTUR
İstanbul TAN Matbaası

Cilt rengi

Eski kadınlar cild rengini değiştirip esmerleştirmeyi düşünmüşler miydi? Düşünmüşlerdi. Safranlı sularla yüzlerine sıcak tunç esmerliği verirler, esmerliği beyazlıktan daha cazibeli bulurlardı.

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer: TAN Matbaası